

Klimat- och näringslivsdepartementet
Energienheten
Pär Lydén
par.lyden@regeringskansliet.se

Stockholm
2025-08-19

Vår referens
André Nilsson

Dnr
KN2025/01039

Remissyttrande

SOU 2025:47, Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning?

Företagarna har beretts möjlighet att avge remissyttrande om den angivna utredningen. Här följer våra synpunkter.

Sammanfattning av utredningens förslag

Riksdagen har beslutat om ett leveranssäkerhetsmål som innebär att det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Regeringen har därtill gjort bedömningen att Sverige måste kunna möta ett elbehov om 300 TWh år 2045, vilket motsvarar ungefär en fördubbling av nuvarande mängd energi.

Utredningen har analyserat och föreslagit hur den svenska elmarknaden kan utvecklas och regleras för att tydliggöra systemansvaret, öka leveranssäkerheten och robustheten, skapa långsiktiga planeringsförutsättningar samt ge fossilfria kraftslag och flexibla resurser marknadsmässig ersättning för deras bidrag. Utredningen konstaterar att vi idag har en elmarknad som präglas av låga priser, fossilfri el och hög leveranssäkerhet, men lyfter problem med att säkerställa tillräckliga investeringar i elproduktion och att ge förutsättningar för de systemtjänster som krävs för ett stabilt elnät i takt med att intermittent elproduktion blir en större del av energimixen. Utredningen lyfter förslag om: systemansvar, rollfördelning, värdering av systemnyttor, anvisade elavtal och data i elmarknaden.

Företagarnas synpunkter

Företagarna tillstyrker i stort utredningens förslag.

Småföretags möjlighet att växa och elektrifieras är beroende av en förutsägbar och tillgänglig elförsörjning. Mindre företag har inte samma möjlighet som större företag att säkra energi genom särskilda uppgörelser, genom exempelvis Power purchase agreements (PPA), utan är beroende av att systemet fungerar väl generellt. Idag vittnar många småföretagare om att nekad effekttilldelning och anslutning hotar deras möjlighet att växa, elektrifieras och bedriva verksamhet.

Småskaliga energiproducenter är också de beroende av förutsägbara förutsättningar för att kunna bedriva verksamhet i Sverige. När likviditets- eller balansproblem har skjutits över på mindre aktörer hotas möjligheten att bedriva lönsam och livskraftig småskalig energiproduktion i Sverige. Vår bedömning är att utredningens förslag kan bidra till att förbättra elförsörjningen med hänsyn till dessa perspektiv som är viktiga för småföretags möjlighet att verka och växa.

Företagarna avstyrker förslag om att utvidga den statliga riskdelningen genom dubbelriktade differenskontrakt

I grunden är det marknaden som är bäst lämpad att effektivt säkerställa att utbud och efterfrågan möts. När staten går in och subventionerar specifika kraftslag, som havsbaserad vindkraft eller kärnkraft, riskerar det att snedvrida konkurrensen, frångå teknikneutralitet och leda till ineffektiv resursallokering.

Särskilt problematiskt blir det när staten med ena handen finansierar elproduktion, genom exempelvis CfD, och med den andra beskattar företag hårt genom höga energiskatter. Det skickar motstridiga incitament och försvagar tilliten till långsiktiga spelregler på elmarknaden. Som utredningen själv konstaterar är problemet snarare att marknaden i dag hämmas av oförutsägbara politiska beslut, långa ledtider och en otydlig ansvarsfördelning – inte att marknadskrafterna i sig brister.

Utredningen pekar särskilt ut rådande problem med lönsamheten för havsbaserad vindkraft. Vi är tveksamma till att riktade statliga stöd skulle gå till intermittenta kraftslag som riskerar att inte kunna bidra till garanterad effekt, och som kan ge bättre förutsättningar för fler att ansluta till elnätet och få effekttilldelning, i jämförelse med andra mer planerbara kraftslag.

Ska investeringar komma till stånd behövs stabila och teknikneutrala villkor, effektiva tillståndprocesser och en sänkning av kostnadsdrivande skatter och avgifter. Statens roll bör vara att undanröja hinder och ansvara för att systemkritiska stödtjänster finns – inte att finansiera enskilda projekt eller energislag för att göra dem lönsamma.

André Nilsson
Näringspolitisk expert
Företagarna

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna